

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 16.12.2015
COM(2015) 652 final

**RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

**privind punerea în aplicare, rezultatele și evaluarea globală a programului
„Europa pentru cetățeni” 2007-2013**

{SWD(2015) 286 final}
{SWD(2015) 287 final}

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR

privind punerea în aplicare, rezultatele și evaluarea globală a programului „Europa pentru cetățeni” 2007-2013

În conformitate cu Decizia nr. 1904/2006/CE¹ și pornind de la concluziile unei evaluări externe *ex post*², prezentul raport oferă o imagine de ansamblu a punerii în aplicare, a rezultatelor și a evaluării globale a programului „Europa pentru cetățeni” 2007-2013.

1. CONTEXT

1.1. Introducere

Uniunea Europeană (UE) a recunoscut în mai multe rânduri necesitatea de a se apropia de cetățenii din statele membre și de a le oferi posibilitatea să participe pe deplin la construcția unei Uniuni și mai apropiate, punând accentul, în același timp, pe valorile esențiale împărtășite de cetățenii europeni.

Pentru a atinge aceste obiective, în decembrie 2006 a fost instituit, pentru o perioadă de șapte ani (de la 1 ianuarie 2007 la 31 decembrie 2013), programul „Europa pentru cetățeni”. Acesta a fost considerat un prim pas către o strategie și o politică mai coerente în domeniul participării civice și a fost conceput pentru a sprijini o gamă largă de activități și de organizații care promovează cetățenia activă, prin implicarea cetățenilor, a autorităților locale și a organizațiilor societății civile în procesul de integrare europeană.

Programul „Europa pentru cetățeni” (denumit în continuare „PEPC” sau „programul”) s-a bazat pe experiența acumulată în urma acțiunilor anterioare, în special a Programului de acțiune comunitară pentru promovarea cetățeniei europene active (2004-2006)³, care a confirmat necesitatea de a dezvolta dialogul cu organizațiile societății civile și cu municipalitățile și de a încuraja participarea civică.

1.2. Obiectivele programului „Europa pentru cetățeni” 2007-2013

Programul a avut următoarele obiective:

- să ofere cetățenilor oportunitatea de a interacționa și de a participa la construirea unei Europe cât mai apropiate, democratice și deschise spre lume, unită în diversitatea ei culturală și îmbogățită de aceasta, dezvoltând astfel cetățenia Uniunii Europene;
- să dezvolte un sentiment al identității europene, bazat pe valorile, istoria și cultura comune;
- să promoveze, în rândul cetățenilor, un sentiment de apartenență la Uniunea Europeană;

¹ Decizia nr. 1904/2006/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 de instituire pentru perioada 2007-2013 a programului „Europa pentru cetățeni” pentru promovarea cetățeniei europene active, JO L 378, 27.12.2006, p. 32-40.

² Evaluarea *ex post* a programului „Europa pentru cetățeni”, Coffey International and Deloitte, 2015.

³ Decizia 2004/100/CE a Consiliului din 26 ianuarie 2004 de instituire a unui Program de acțiune comunitară pentru promovarea cetățeniei europene active (participare civică).

- să stimuleze creșterea toleranței și a înțelegerii reciproce între cetățenii europeni, respectând și promovând diversitatea culturală și lingvistică și contribuind în același timp la dialogul intercultural.

Programul a avut următoarele obiective specifice:

- să apropie membrii comunităților locale din întreaga Europă pentru a comunica și a face schimb de experiență, opinii și valori, pentru a trage învățăminte din istorie și pentru a contribui la construirea viitorului;
- să promoveze acțiunile, dezbaterile și reflecția în legătură cu cetățenia europeană și democrația, valorile comune, istoria și cultura comună, prin cooperare în cadrul organizațiilor societății civile la nivel european;
- să apropie Europa de cetățenii săi prin promovarea valorilor și a realizărilor Europei, conservând în același timp memoria trecutului său;
- să încurajeze interacțiunea dintre cetățeni și organizațiile societății civile din toate țările participante, contribuind la dialogul intercultural și aducând în prim plan atât diversitatea, cât și unitatea Europei, o atenție specială fiind acordată activităților menite să dezvolte legături mai strânse între cetățenii statelor membre care formau Uniunea Europeană la 30 aprilie 2004 și cetățenii statelor membre care au aderat după această dată.

Dat fiind faptul că obiectivele generale și cele specifice, precum și acțiunile programului au fost definite de Decizia Consiliului de instituire a programului „Europa pentru cetățeni” 2007-2013, Comisia și Agenția Executivă pentru Educație, Audiovizual și Cultură nu au dispus de o mare marjă de apreciere la punerea în aplicare a programului.

2. ACTIVITĂȚI PRINCIPALE ȘI PUNEREA ÎN APLICARE A PROGRAMULUI

PEPC a furnizat sprijin financiar pentru o gamă largă de activități, care au fost desfășurate în cadrul a patru acțiuni.

2.1. Cele patru acțiuni ale programului

Acțiunea 1: Cetățeni activi pentru Europa

Această măsură a oferit fonduri pentru organizarea de întruniri ale cetățenilor din diverse orașe și pentru crearea unor rețele de orașe înfrățite, precum și pentru finanțarea unor proiecte transnaționale și transsectoriale ale cetățenilor. Scopul tuturor activităților respective a fost să îi ajute pe cetățenii din localități diferite și cu culturi diferite să se cunoască și să se înțeleagă mai bine. Această acțiune a inclus și măsuri de sprijin pentru îmbunătățirea calității proiectelor de înfrățire între orașe și ale proiectelor cetățenilor.

Acțiunea 2: Societatea civilă activă în Europa

Această măsură a furnizat sprijin structural pentru grupurile europene de reflecție și organizațiile societății civile și pentru proiectele inițiate de organizațiile societății civile. Scopul a fost consolidarea capacității acestora de a opera la nivel european și, prin urmare, de a contribui la realizarea obiectivelor globale ale PEPC.

Acțiunea 3: Împreună pentru Europa

Evenimente de mare vizibilitate

Această măsură a susținut evenimentele organizate de Comisia Europeană, uneori în cooperare cu statele membre sau cu alți parteneri relevanți, cu scopul de a îmbunătăți cunoștințele cetățenilor europeni cu privire la istoria europeană și la realizările și valorile UE.

Studii, informare și comunicare

Pentru o mai bună înțelegere a cetățeniei active la nivel european, Comisia Europeană a efectuat următoarele studii:

- *Volunteering in the European Union* (Voluntariatul în Uniunea Europeană) (2010)
- *Study on Maximising the Potential of Mobility in Building European Identity and Promoting Civic Participation* (Studiu privind valorificarea la maximum a potențialului mobilității în construirea identității europene și promovarea participării civice) (2011)
- *Participatory Citizenship in the European Union* (Cetățenia participativă în Uniunea Europeană) (2012)
- *Measuring the Impact of the 'Europe for Citizens' programme* (Măsurarea impactului programului „Europa pentru cetățeni”) (2013)

Informațiile referitoare la activitățile programului și la alte inițiative din domeniul cetățeniei au fost furnizate prin intermediul unui site web și al altor instrumente de comunicare (broșuri, pliante și DVD-uri).

Punctele de contact ale programului „Europa pentru cetățeni”

Începând din 2008 s-au înființat treptat puncte de contact pentru a se asigura difuzarea de informații practice referitoare la punerea în aplicare a programului, la activitățile sale și la posibilitățile de finanțare și pentru a se oferi asistență solicitanților și beneficiarilor programului.

În 2013, în țările participante erau operaționale 28 de puncte de contact ale programului „Europa pentru cetățeni”, dintre care 22 au primit granturi de funcționare din partea Comisiei Europene.

Acțiunea 4: Memoria europeană activă

Această măsură a oferit fonduri pentru proiecte de comemorare a victimelor exterminărilor în masă și ale deportărilor în masă, precum și pentru conservarea siturilor, monumentelor și arhivelor memoriale.

2.2. Buget

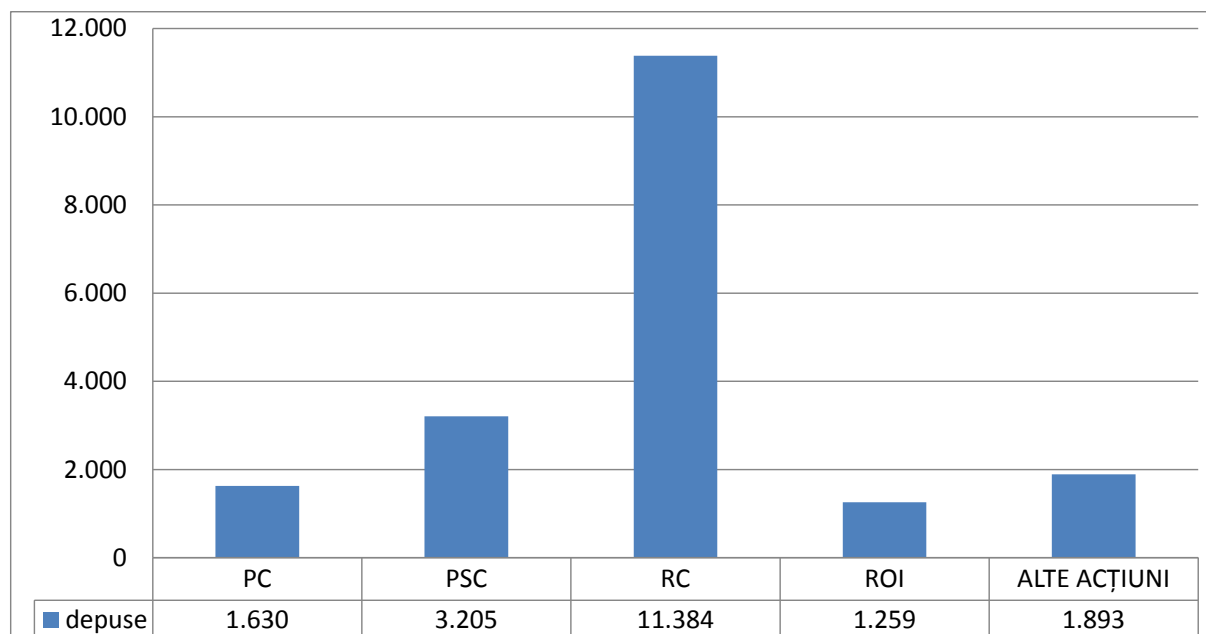
Pachetul financiar pentru punerea în aplicare a PEPC între 1 ianuarie 2007 și 31 decembrie 2013 a fost de 215 milioane EUR. Acest buget a fost amplu criticat, fiind considerat prea modest în comparație cu obiectivele ambițioase ale programului și cu așteptările ridicate în ceea ce privește rezultatele acestuia.

Bugetul total a fost repartizat între diferitele activități ale programului după cum urmează: 78,280 milioane EUR au fost acordate orașelor și autorităților acestora prin intermediul ambelor tipuri de proiecte de înfrățire, 14,203 milioane EUR au fost utilizate pentru finanțarea proiectelor de comemorare și 35,077 milioane EUR pentru finanțarea proiectelor societății civile și ale cetățenilor, iar 49,935 milioane EUR au fost acordate ca sprijin structural pentru grupurile de reflecție și organizațiile europene ale societății civile.

2.3. Cererile primite

În perioada 2007-2013, au fost depuse aproape 20 000 de cereri de granturi. Principalele patru acțiuni ale programului au fost: reuniunile cetățenilor din orașele înfrățite (RC), rețelele de orașe înfrățite (ROI), proiectele de comemorare (PC) și proiectele societății civile (PSC).

Numărul total de cereri depuse (2007-2013)

Sursa: Raportul de activitate 2007-2013 furnizat de EACEA

Programul a înregistrat o creștere constantă a numărului de cereri, astfel încât între 2007 și 2013 numărul de cereri depuse a crescut cu peste 45 %. Înfrățirea între orașe a atras cea mai mare parte a cererilor (aproximativ două treimi). Pentru a răspunde în mod eficient acestei creșteri, Comisia și agenția executivă au luat măsuri constând, în special, în informatizarea gestionării procedurilor de cerere și de raportare, simplificarea procedurilor interne și scurtarea termenului de încheiere a contractului și a termenelor de plată.

Ca urmare a numărului crescând de cereri, concurența dintre solicitanți a devenit din ce în ce mai dură și ratele de succes au scăzut. De exemplu, în ultimul an al programului (2013), cererile privind proiecte ale societății civile aveau numai 4,5 % șanse de succes, în timp ce în 2007 s-au putut finanța 48 % dintre proiectele primite. Cea mai scăzută selectivitate s-a înregistrat în cazul proiectelor privind înfrățirea orașelor, pentru care peste 20 % dintre solicitanți au primit finanțare.

În același timp, în a doua jumătate a programului, bugetul proiectelor, precum și numărul de participanți, de parteneri și de țări implicate au crescut, reflectând ambițiile din ce în ce mai mari ale solicitanților.

2.4. Originea geografică a proiectelor

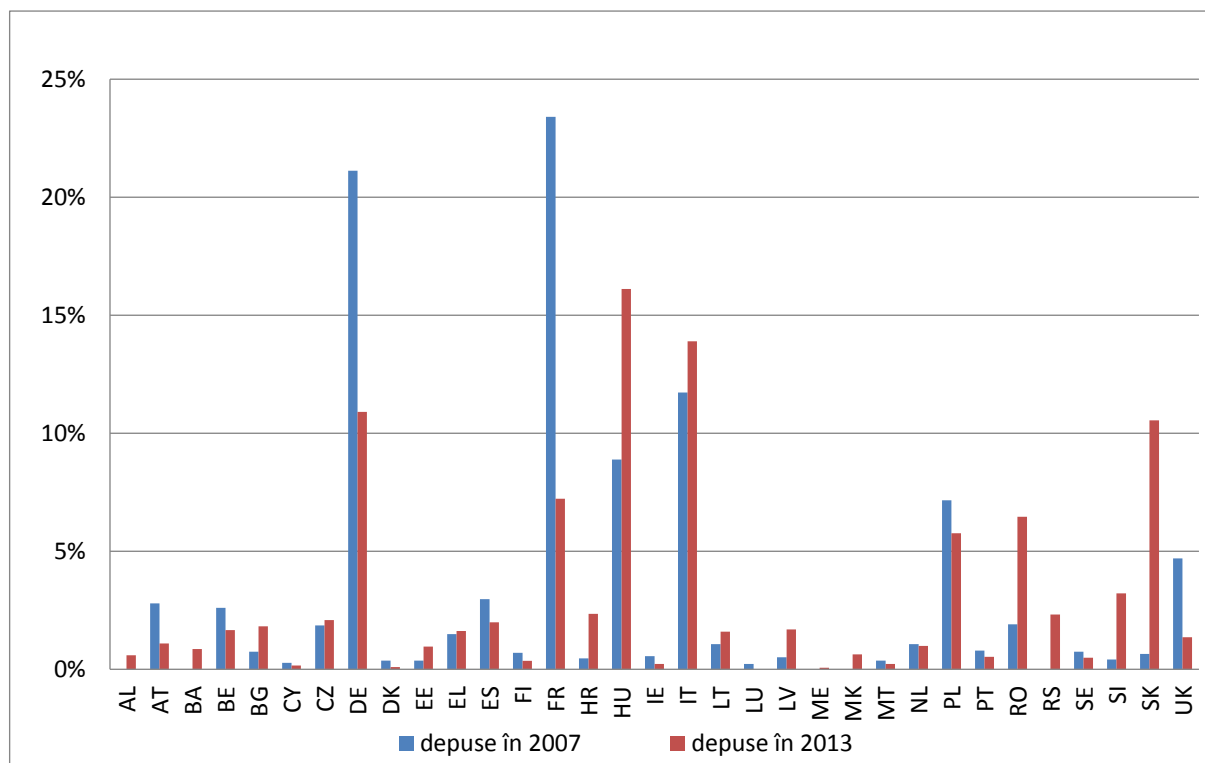
Statul membru cu cel mai mare număr de proiecte depuse (2 791) este Germania, care este urmată de Franța (2 537), Ungaria (2 434), Italia (2 265) și Polonia (1 219).

În 2007, peste 70 % dintre proiectele depuse proveneau din aceste cinci țări. În 2013, procentul respectiv a fost de 54 %. Cu toate acestea, dacă părțile respective ale Franței și Germaniei și, într-o mai mică măsură, cea a Poloniei au scăzut semnificativ, partea Italiei și,

mai ales, cea a Ungariei au crescut considerabil, cele mai multe cereri depuse în ultimul an al programului provenind din Ungaria.

Între primul și ultimul an al programului, partea relativă a cererilor din Europa de Est și Balcani a crescut, iar partea relativă a cererilor din Europa Centrală și de Nord a scăzut. În aceeași perioadă, în afară de Ungaria au înregistrat creșteri semnificative și Slovacia, România și Slovenia, iar numărul de cereri din cele trei țări baltice s-a triplat; în schimb, Luxemburgul, Danemarca și Portugalia au participat într-o măsură limitată la PEPC. Acest lucru poate fi parțial explicat prin lipsa unor puncte de contact speciale „Europa pentru cetățeni” în țările respective.

Proiecte depuse în 2013 în comparație cu 2007 (procente per țară)

Sursa: Raportul de activitate 2007-2013 furnizat de EACEA

2.5. Participanți și parteneri

De-a lungul anilor, din ce în ce mai mulți participanți erau implicați în proiectele depuse. În general, numărul total de participanți direcți la proiecte a trecut de la 700 000 în 2007 la 1 175 000 în 2013. Acest lucru s-a datorat unei creșteri constante a numărului de participanți la proiectele societății civile și unei scăderi treptate a numărului de reuniuni organizate de orașele înfrățite relativ mici.

Numărul total de parteneri pentru fiecare proiect a crescut, de asemenea, considerabil. De exemplu, între 2007 și 2013, numărul de parteneri la proiectele societății civile și la rețelele de orașe înfrățite s-a dublat.

De-a lungul anilor, se pare, de asemenea, că solicitanții au acumulat experiență și, în consecință, au depus proiecte mai complexe, în care erau implicați mai mulți participanți.

2.6. Calitatea proiectelor

În primul an de punere în aplicare a programului (2007), proiectele de înfrățire a orașelor constau deseori în reuniuni ale cetățenilor din diferite țări, care abordau teme generale diverse, cum ar fi cultura, tineretul, educația, sportul, turismul sau cercetășia.

Prin intermediul unor acțiuni specifice și strategice ale Comisiei și ale agenției executive, proiectele finanțate în cadrul măsurilor referitoare la înfrățirea între orașe și rețelele de orașe înfrățite din cadrul PEPC s-au transformat treptat în proiecte mai mari, mai structurate, mai ambițioase și mai strâns corelate cu obiectivele programului și cu programele de lucru anuale ale acestuia, implicând un număr mai mare de localități și punând accentul pe chestiuni concrete, cum ar fi criza economică și financiară, problemele de mediu, integrarea migranților și a lucrătorilor mobili etc. Aceste proiecte aveau un potențial mai mare de a produce un impact mai semnificativ asupra cetățenilor.

În mod similar, au fost mai bine definite cerințele de conținut pentru proiectele de comemorare, cele ale cetățenilor și cele ale societății civile, creându-se astfel o legătură mai strânsă cu obiectivele programului. Ca urmare a acestui fapt, tot mai multe organizații mari au depus proiecte mai inovatoare, cu o dimensiune europeană mai pronunțată.

2.7. Sprijinul structural pentru organizații

După cum prevede decizia de instituire a PEPC, mecanismul de finanțare pentru granturile de funcționare a fost schimbat în cursul perioadei acoperite de program. În perioada 2007-2009, un număr de grupuri de reflecție și organizații ale societății civile⁴ au fost desemnate pentru a primi sprijin structural, în timp ce, în a doua jumătate a programului, granturile de funcționare au fost alocate în urma cererilor de propuneri. Trecerea la o procedură competitivă de selecție a mărit presiunea asupra solicitanților și a beneficiarilor, contribuind astfel la elaborarea de programe de lucru mai ambițioase și cu impact mai puternic.

3. REALIZĂRILE PROGRAMULUI „EUROPA PENTRU CETĂȚENI”

3.1. Un context politic dificil

Aderarea a douăsprezece noi state membre între 2004 și 2007 a însemnat o provocare importantă pentru eforturile de realizare a unei integrări europene mai profunde. În special, aceasta a adus în prim-plan necesitatea de a ajunge la o înțelegere comună a culturii și a valorilor europene, dar și de a facilita angajamentul cetățenilor față de proiectul european și de a promova participarea civică în Europa.

Între 2007 și 2013, instituțiile UE au trebuit, de asemenea, să facă față consecințelor crizei economice care i-a afectat pe mulți cetățeni europeni. În contextul succesului electoral din ce în ce mai mare al mișcărilor populiste care puneau sub semnul întrebării beneficiile integrării europene, a devenit important ca UE să își demonstreze valoarea adăugată și să țină seama de principalele preocupări ale cetățenilor săi.

---

⁴ Următoarele organizații au fost desemnate pentru a primi sprijin structural: *Consiliul localităților și regiunilor europene*, *Groupement d'études et de recherche Notre Europe* și *Institut für Europäische Politik*, *Platforma ONG-urilor europene din sectorul social*, *Mișcarea Europeană* și *Consiliul European pentru Refugiați și Exilați*, *Asociația Jean Monnet*, *Centrul European Robert Schuman* și *Casele Europei*.

3.2. Relevanța PEPC

PEPC a contribuit la mai buna conștientizare a activităților și a realizărilor UE, la crearea unui sentiment de apartenență la UE și la o mai mare înțelegere și toleranță reciprocă într-un context dificil.

Spre deosebire de majoritatea programelor de finanțare ale UE, care sunt legate direct de politicile specifice ale UE, PEPC a umplut un gol abordând obiectivul general al Comisiei de a aduce UE mai aproape de cetățeni prin:

- acțiuni de promovare a participării civice;
- proiecte de sprijinire a implicării cetățenilor în societatea civilă;
- proiecte de suscitare a interesului pentru toate chestiunile ce țin de identitatea și construcția UE;
- un forum pentru dialog civil, la care participă o gamă largă de organizații ce acționează într-un context politic și societal global.

PEPC a constituit un important punct de acces pentru cetățenii obișnuiți, care au dorit să contacteze UE și să discute, precum și o platformă dinamică de cooperare între organizațiile societății civile și autoritățile locale în scopul dezvoltării activităților legate de cetățenie (a se vedea exemplele din anexă). Din punctul de vedere al complementarității cu alte inițiative ale UE, programul a fost suficient de diferit de alte programe în ceea ce privește domeniul acoperit, activitățile și grupurile-țintă pentru a constitui o ofertă complementară.

În plus, PEPC a jucat un rol și la nivel național, având în vedere că statele membre au derulat în perioada respectivă foarte puține inițiative similare.

3.3. Promovarea valorilor

Numeroase proiecte ale PEPC au contribuit la promovarea valorilor fundamentale pe care se întemeiază societățile noastre europene, cum ar fi pacea, toleranța, înțelegerea reciprocă și solidaritatea. Promovarea acestor valori, implicarea cetățenilor europeni în procesul de integrare, precum și conceptul de memorie europeană sunt chestiuni legate intrinsec de proiectul european. Acestea sunt teme de interes comun, în cazul cărora resursele reunite pot aduce valoare adăugată.

Evaluarea punerii în aplicare a programului a arătat că, în cazul europenilor din diferite state membre reuniți pentru a discuta și a lucra la proiecte de interes comun, a crescut gradul de conștientizare a valorilor fundamentale și de implicare în societate și, în cele din urmă, gradul de participare la Uniunea Europeană. În același timp, activitățile de sprijin care promovează înțelegerea reciprocă, diversitatea, dialogul și respectul pentru alții pot contribui la dezvoltarea unui sentiment de apartenență și de identitate europeană, bazat pe înțelegerea comună a valorilor, culturii, istoriei și patrimoniului european. Aceste inițiative au potențialul de a genera schimbări în atitudinea participanților față de alți cetățeni europeni și de a încuraja implicarea lor în procesele democratice, precum și de a extinde cunoștințele și a mări interesul lor pentru Uniunea Europeană și pentru instituțiile și procesele UE.

Aceasta a fost motivația pentru aproape toate proiectele și activitățile PEPC, de la proiecte de înfrățire a orașelor foarte mici, cu un număr relativ scăzut de cetățeni și de țări participante la o serie unică de evenimente, până la mari granturi de funcționare care au permis ONG-urilor

să urmărească obiective axate pe cetățenie mai degrabă la nivel politic și instituțional⁵ (a se vedea exemplele din anexă).

3.4. Impactul asupra organizațiilor participante

Programul a contribuit la intensificarea mișcării de înfrățire între orașe, încurajând orașele și autoritățile să gândească într-o mai mare măsură în mod tematic și politic. Rețelele de orașe înfrățite au reprezentat o măsură nouă introdusă de Comisie la scurt timp după începutul PEPC 2007-2013, pentru a completa măsura tradițională privind înfrățirea orașelor cu un nou tip de proiecte de o mai mare amploare, cu scopul de a spori impactul și durabilitatea acestora. Acest lucru a fost inovator în sine și a oferit orașelor participante posibilitatea de a crea legături trainice, de a obține rezultate substanțiale și de a se implica în procesele de elaborare a politicilor. Ca urmare, numărul de cereri pentru măsura „rețele de orașe înfrățite” a crescut cu peste 50 % între 2007 și 2013.

Programul a vizat organizațiile societății civile, atât prin acordarea de granturi de funcționare, cât și prin finanțarea proiectelor. PEPC a atras un număr de organizații interesate de tematicile UE care urmăreau obiective legate de cetățenia activă în diferite moduri. Acest lucru a asigurat o atenție permanentă pentru domeniile relevante, precum și prezența unor voci independente la dezbaterile politice ale UE. În plus, participarea la program a permis organizațiilor societății civile și partenerilor acestora să își dezvolte capacitățile și să acumuleze experiență internațională, să învețe unele de la altele și, în anumite cazuri, să formeze rețele durabile.

Memoria istorică a câștigat tot mai multă importanță pe parcursul programului. În domeniul sensibil al proiectelor legate de holocaust și genocid, intervenția Comisiei a generat o valoare adăugată substanțială la dezbateri, prin încurajarea schimbului liber de opinii și a luării în considerare a altor puncte de vedere.

În perioada 2007-2013, programul „Europa pentru cetățeni” a avut aproximativ 7 milioane de participanți direcți.

Acesta a atras aproape 25 000 de localități din Europa și a creat 350 de rețele de localități care s-au ocupat cu teme de interes comun. Au fost mobilizate 4 250 de organizații ale societății civile pentru a răspunde la preocupările cetățenilor. Peste 500 de organizații au fost implicate în activități de comemorare pentru cetățeni.

3.5. Impactul asupra procesului de elaborare a politicilor

În ceea ce privește posibilitatea de a produce un impact asupra politicilor, PEPC a fost în măsură să își extindă aria de acoperire și să determine cetățenii să se implice la nivel local și regional. Cu toate acestea, era relativ improbabil ca proiectele mici, adresate cetățenilor la nivel local, să includă cunoștințele, competențele și ambiția necesare pentru a influența politicile. În ceea ce privește proiectele de o mai mare amploare, cum ar fi rețelele de orașe înfrățite, proiectele societății civile și măsurile de sprijin, acestea au oferit o modalitate de a influența politicile prin implicarea cetățenilor, dar au întâmpinat dificultăți în a atrage persoanele care nu erau deja angajate în mod activ.

⁵ Ecorys, *Interim evaluation of the Europe for Citizens Programme 2007-2013* (Evaluarea intermediară a programului „Europa pentru cetățeni” 2007-2013), 2011.

Obținerea unui eventual impact a fost, de asemenea, posibilă atunci când s-au putut crea legături cu procesul de elaborare a politicilor. Granturile de funcționare și proiectele societății civile au urmărit influențarea proceselor de politică la nivel european și, în funcție de mecanismele, grupurile-țintă și metodele lor specifice, au reușit parțial. S-a dovedit că anumiți factori, precum crearea de rețele durabile (de exemplu, Alianța pentru Anul European al Cetățenilor - AAEC) și implicarea unor grupuri-țintă specifice (cum ar fi copiii, tinerii sau grupurile defavorizate, de exemplu, persoanele care provin din zone rurale îndepărtate) au avut un rol crucial.

În plus, PEPC și-a adus contribuția la procesul de elaborare a politicilor la nivelul UE prin intermediul așa-numitului *dialog structurat*⁶, care a asigurat prezența unor voci independente ale societății civile la dezbaterile de la nivelul UE, a desfășurat activități de cercetare în aspecte ale cetățeniei și a furnizat o platformă de dialog cu Comisia și cu alte instituții.

Un impact tangibil asupra politicilor a fost obținut în Anul european al voluntariatului 2011 și în Anul european al cetățenilor 2013, atunci când proiectele finanțate de PEPC au contribuit la sensibilizarea publicului cu privire la rolul UE în domeniile voluntariatului și cetățeniei, stabilind astfel raporturi de sinergie cu agenda politică europeană în aceste domenii.

4. CONCLUZII

Programul „Europa pentru cetățeni” 2007-2013 a suscitat un viu interes în rândul cetățenilor, după cum arată în mod clar creșterea constantă a numărului de cereri. Cetățenii sunt dornici să ia parte la discuții și să aibă un cuvânt de spus în ceea ce privește politicile UE care le afectează viața de zi cu zi. Considerând că cetățenia europeană este un element important pentru consolidarea și protejarea procesului de integrare europeană, Comisia Europeană s-a folosit de PEPC pentru a oferi cetățenilor această oportunitate și, în general, pentru a încuraja implicarea lor în proiectul european. Această abordare s-a bazat pe ideea că participarea conduce la o mai bună conștientizare a chestiunilor legate de UE și încurajează înțelegerea reciprocă și identificarea cu Europa, contribuind astfel la consolidarea integrării europene, care este un proces de durată.

Deși impactul pe termen lung al PEPC este dificil de evaluat, programul a încurajat efectiv participarea civică și implicarea democratică și a atras un număr mare de cetățeni care altfel nu s-ar fi implicat în proiectul european. Fiind singurul program al UE adresat direct cetățenilor, PEPC a asigurat un forum unic pentru implicarea cetățenilor obișnuiți în proiectul european, prin intermediul unei abordări „de jos în sus”. În ultimii trei ani ai programului impactul acestuia a crescut, ca urmare a faptului că proiectele au fost mai bune calitativ și mai ample, având legături mai strânse cu principalele teme legate de cetățenie și de participarea civică, și a faptului că mulți dintre cei care participau pentru prima dată s-au implicat în mod semnificativ. În viitor, ținând seama și de cerințele bugetare, programul va fi dezvoltat în continuare, urmărind maximizarea impactului și orientarea strategică a fondurilor către activitățile adresate direct cetățenilor.

Cu ocazia evaluării intermediare a programului succesiv „Europa pentru cetățeni” 2014-2020, programată pentru decembrie 2017, se va verifica și modul în care au fost urmate recomandările evaluării *ex post*.

---

⁶ *Dialogul structurat* a constat în întâlniri periodice între serviciile Comisiei și aproximativ 50 de organizații europene majore, implicate activ în PEPC, la care s-au discutat toate aspectele legate de program și de punerea în aplicare a acestuia.

ANEXĂ

ANEXA 1: PROGRAMUL „EUROPA PENTRU CETĂȚENI”: PROIECTE CARE CONSTITUIE EXEMPLE DE BUNE PRACTICI

ÎNFRĂȚIREA DINTRE ORAȘE ȘI REȚELELE DE ORAȘE ÎNFRĂȚITE

Voluntariat pentru Europa EUR-VOL

În Anul european al voluntariatului 2011, orașul Trogir din Croația a găzduit un eveniment cu durata de patru zile, care a reunit delegați din șapte orașe europene partenere și a urmărit evidențierea valorii activităților voluntare, pentru ca publicul să conștientizeze și să înțeleagă mai bine contribuția adusă societății de organizațiile de voluntariat, devenind, totodată, mai implicat. Această conferință a pregătit terenul pentru crearea de noi rețele de cooperare și derularea de noi acțiuni comune de voluntariat în domenii precum mediul, arta și învățarea limbilor străine. La sfârșitul conferinței, reprezentanții orașelor participante au semnat un memorandum oficial de cooperare.

Carta europeană a comunităților rurale

Începând din 1989, Carta europeană a comunităților rurale a reunit 28 de comunități rurale din toate cele 28 de state membre ale UE. Această rețea extinsă a decis să se concentreze asupra „calității vieții în comunitățile europene” și să examineze diferitele aspecte ale acesteia, printre care se numără educația, ocuparea forței de muncă, integrarea persoanelor cu handicap, participarea la exercițiul democrației la nivel local și implicarea tinerilor în viața comunității. Mottoul Cartei, „Oamenii întâlnesc oameni”, se reflectă în modul de organizare a întâlnirilor dintre membrii Cartei. În fiecare an se organizează o întâlnire principală a rețelei, care este însoțită de întâlniri tematice specializate pentru grupuri-țintă specifice. Unul dintre rezultatele proiectului este imaginea de ansamblu a modului în care este organizată, în diferite țări europene, participarea la exercițiul local al democrației.

PROIECTELE SOCIETĂȚII CIVILE

Waves of legality, waves of citizenship (Valurile legalității, valurile cetățeniei)

În 2011, fundația italiană *Giovanni e Francesca Falcone* a organizat, împreună cu parteneri din alte 4 țări, două evenimente internaționale dedicate consolidării rolului exercitat de societatea civilă organizată în combaterea și prevenirea criminalității. O conferință internațională organizată la Paris a explorat rolul tineretului. Peste 2 000 de tineri au avut ocazia de a se îmbarca pe *Vasul legalității* pentru o călătorie de la Napoli la Palermo și de a participa la mitingurile din orașele respective. Proiectul a beneficiat de o excelentă acoperire mediatică și a contribuit la creșterea gradului de conștientizare de către public a rolului societății civile în prevenirea și combaterea criminalității organizate.

PROIECTE EUROPENE DE COMEMORARE

Trenul memoriei

Trenul memoriei este un proiect de comemorare a copiilor și tinerilor din multe țări europene, care au fost deportați în lagăre de concentrare și de exterminare în timpul celui de al Doilea Război Mondial. Expoziția, organizată în vagoane reale trase de o locomotivă cu abur, prezintă biografii ale unor tinere victime din opt țări europene și omagiază ajutorul forțelor aliate antinaziste, care au salvat viața a mii de copii și tineri. Trenul a vizitat peste 100 de gări și a atras 380 000 de vizitatori. Expoziția a adus un aspect particular al Holocaustului, și anume deportarea și exterminarea copiilor și a tinerilor, în atenția unui număr mare de cetățeni europeni de astăzi.